

bobila.blogspot.com

CONFIDENCIAL

el fanzine del «Club de Lectura de Novel·la Negra» de la Biblioteca la Bòbila

139

L'ASSAIG EN CATALÀ SOBRE NOVEL·LA NEGRA I POLICIÀCA

Que la novel·la negra i policíaca és una de les formes narratives més llegides avui dia sembla clar. Cada any es publiquen milers de novel·les de crims a tot el món, en totes les seves variants i llengües. També assaigs al voltant d'aquest gènere literari, des de totes les perspectives i en tots els idiomes.

Aquí teniu bona part de la producció de l'assaig en català sobre novel·la negra i policíaca, des dels anys vuitanta fins avui dia. Diccionaris, històries, estudis, col·leccions, propostes didàctiques, monografies, entrevistes... El que han dit els estudiosos catalans sobre aquest gènere, i esperem que només siguin els pioners de moltes més obres que facin avançar el coneixement d'aquesta narrativa

BIBLIOTECA LA BÒBILA. L'HOSPITALET / ESPLUGUES

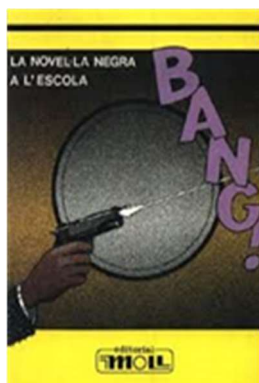
Xavier Coma.
Diccionari de la novel·la negra nord-americana.
Barcelona: Ed. 62, 1985.
(Seleccions de la Cua de Palla; 50)

El *Diccionari de la novel·la negra nord-americana* contempla cent cinquanta autors del gènere als Estats Units i inclou articles específics referits a subgèneres, personatges fixos i novel·les més importants, al costat de textos sobre *Black Mask*, els *pulps*, el tractament de la dona en la novel·la negra, la definició i la història del gènere, etc. Detalla, a més, les versions de les obres literàries en altres mitjans d'expressió, preferentment la radio, la televisió i el cinema.

BANG!! LA NOVEL·LA NEGRA A L'ESCOLA

Bang!! La novel·la negra a l'escola.

Ramon Bassa i Martín, Miquel Cabot i Sastre, Ramon Díaz i Villalonga, Joan Lladonet i Escalas, Immaculada Pastor i Homs, del Seminari de Didàctica del Català ICE-CENC; il·lustracions: Jaume Garcias.
Palma de Mallorca: Moll, 1991.
(Mar de fons; 1)

Bang!! La novel·la negra a l'escola té com a objectiu bastir d'eines als mestres i professors que vulguin treballar amb els alumnes per les pàgines de la novel·la negra, policíaca, detectivesca, etc. Hi trobareu una antologia de textos de diversos autors, una mostra de detectius, jocs de deducció i expressió escrita i un seguit de llibres per llegir acompanyat de proposta de treball de caire lúdic i creatiu.

TEMES I AUTORS DE LA NOVEL·LA NEGRA

Xavier Coma.
Temes i autors de la novel·la negra: De la "Série Noire" a "La Cua de Palla".
Barcelona: Ed. 62, 1994.
(Seleccions de la Cua de Palla; 150)

Temes i autors de la novel·la negra. De la "Série Noire" a "La Cua de Palla" integra noves mirades, basades en investigacions recents, sobre aquest corrent narratiu. Pel que fa al tema, són contemplades les plataformes editorials, els protagonismes de policies i detectius, els testimonis de la Depressió, la tendència lírica. Entre els autors analitzats hi ha Patricia Highsmith, Dorothy B. Hughes, W.R. Burnett i David Goodis. El llibre inclou una proposta de guia per a una biblioteca bàsica de genuïna novel·la negra. Amb aquest nou

llibre Xavier Coma completa les seves investigacions anteriors (que tan bona acollida han tingut entre els lectors) i obre noves perspectives per a un millor coneixement de les obres que es publiquen en aquesta col·lecció.

CATALANA I CRIMINAL

Adolf Piquer Vidal, Àlex Martín Escribà.
Catalana i criminal: La novel·la detectivesca del segle XX.

Palma: Documenta Balear, 2006. (Arbre de mar; 23)

En aquest assaig original i innovador, els autors es lliuren a un exercici inèdit: perseguir el rastre de la narrativa policíaca, sobretot la negra, en la literatura catalana. Els autors exposen i revisen el concepte de literatura negra, en tracen les fronteres i descriuen les figures i els models (anglosaxó, francès, nord-americà...) que més han influït sobre els narradors catalans. A continuació, divideixen l'estudi en diversos períodes cronològics que comencen amb la recepció del gènere en els anys vint i acaben amb l'allau de la fi de segle. L'estudi definidor i en profunditat de la narrativa negra dels anys setanta i vuitanta (Jaume Fuster, Maria-Antònia Oliver, Isabel-Clara Simó, Josep Lluís Seguí, Ferran Torrent, Margarida Aritzeta, Andreu Martín, Josep Maria Palau i Camps, Antoni Serra, Guillem Frontera...) constitueix la base més voluminosa d'aquest apartat, en el qual els lectors trobaran l'inventari, les anècdotes biogràfiques, les llistes d'obres i, és clar, les opinions que han suscitat.

Catalana i criminal: La novel·la detectivesca del segle XX és una obra indispensable per a aquells qui vulguin aproximar-se a la narrativa de lladres i serenos, amb una repercussió social i un èxit cultural insòlit. Pròleg d'Andreu Martín.

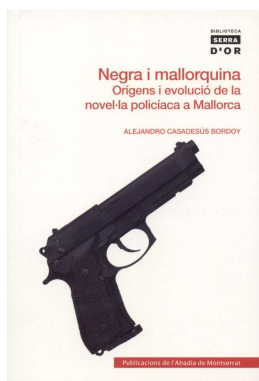
POT SEMBLAR UN ACCIDENT

Sebastià Bennasar.
Pot semblar un accident: La novel·la negra i la transformació dels Països Catalans 1999-2010.
Pròleg d'Àlex Martín Escribà.
Barcelona: Meteora, 2011.
(Cronos. No ficció)

Sebastià Bennasar ens ofereix en aquest volum un estudi profund i complet de la novel·la negra en català, dels seus autors, els seus escenaris i referents, i també dels profunds canvis socials que han propiciat el boom actual d'aquest gènere a casa nostra. Bennasar repassa més d'un centenar d'obres i ens parla d'escriptors del gènere policíac tan emblemàtics com Pep Coll, Jordi de Manuel, Teresa Solana, Ferran Torrent, Jordi Cervera, Carles Porta, Xavier Bosch, Andreu Martín, Albert Salvadó, Rafael Vallbona, Margarida Aritzeta, Lluís Llor, Pep Blay, Joan Agut i tants altres. L'obra és sens dubte el treball més seriós fet mai sobre el gènere negre en la literatura catalana del tombant de segle. El llibre es complementa amb una llista exhaustiva d'autors, llibres publicats i audiovisuals relacionats amb el gènere.

Alejandro Casadesús Bordoy. *Negra i mallorquina: Orígens i evolució de la novel·la policíaca a Mallorca*. Pròleg d'Àlex Martín Escribà. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011. (Biblioteca Serra d'Or: Estudis literaris; 442)

La novel·la policíaca gaudeix actualment d'un èxit editorial notable i amb un bon grapat d'autors internacionals ben coneguts pel públic lector. I a casa nostra? Tenim escriptors de novel·la policíaca? Aquest assaig neix amb la intenció de presentar tota una sèrie d'autors mallorquins, de naixement o d'adopció, que han tractat en algun moment de la seva trajectòria literària el gènere policíac en llengua catalana. L'estudi de les seves obres permet, no només analitzar el seu llegat literari, sinó també comprendre millor la realitat social i política mallorquina de les darreres dècades. Es tracta, per tant, d'un llibre que pretén apropar el lector a tota una sèrie d'obres i temàtiques que, certament, són d'interès tant per a tots els mallorquins interessats en la novel·la policíaca com per a aquells que coneguin de primera mà la realitat insular. L'estudi es completa amb un apèndix amb entrevistes a quasi tots els autors analitzats, un testimoni valuós que complementa i enriqueix el treball d'anàlisi.

Com afirma al pròleg el professor de la Universitat de Salamanca, Àlex Martín Escribà, "Sota el títol *Negra i mallorquina*, Alejandro Casadesús —professor de la Universitat de les Illes Balears i allò que en diríem tot un expert en la matèria— ens ofereix una mirada diacrònica del que ha estat la novel·la negra arrelada a l'illa de Mallorca en llengua catalana, des de la dècada dels vuitanta fins als nostres dies".

LA CUA DE PALLA: RETRAT EN GROC I NEGRE

Jordi Canal i Artigas,
Àlex Martín Escribà.
*La Cua de Palla:
retrat en groc i negre*.
Pròleg de Xavier
Coma.
Barcelona: Alrevés,
2011.

Parlar de La Cua de Palla és traçar una història de gairebé cinquanta anys, atzarosa, plena d'alts i baixos, de grocs i negres, que ha portat i encara porta molta "cua". A les vostres mans teniu un llibre que pretén —sense pistola en mà— convertir-se en un assaig de referència del que ha estat la història de la col·lecció de novel·la criminal més important de Catalunya. Bona part d'aquests raonaments ens han dut a compilar, analitzar, explicar i il·lustrar la gran repercussió que La Cua de Palla ha tingut i encara té dins del nostre imaginari col·lectiu. Vista la seva transcendència i importància calia fer-ne una anàlisi completa que englobés tota la seva trajectòria.

Anna Maria Villalonga.
Les veus del crim: Converses amb dotze escriptors catalans de novel·la negra.
Pròleg d'Àlex Martín Escribà.
Barcelona: Alrevés, 2013.

Com a lectora incansable, des de petita he tingut un somni: conversar en persona amb els autors que admiro. Sempre m'havia imaginat asseguda davant d'ells, cosint-los a preguntes. Desitjava saber-ho tot: d'on treien les idees, quin era el seu procés creatiu, com construïen els personatges. La meua curiositat no tenia límits. I, per damunt de tot, sentia que els havia d'agrair les meravelloses estones que em feien passar.

Les veus del crim sorgeix d'aquest somni. A través de les converses amb dotze autors catalans de novel·la negra, el volum aconsegueix dues fites molt interessants. D'una banda, afegeix una baula a la poc desenvolupada recerca sobre el gènere negre en català. D'una altra, esdevé un mitjà divertit, lleuger i entretingut d'acostar els nostres escriptors al grap de públic.

RAFAEL TASIS, NOVEL·LISTA POLICÍAC

Àlex Martín Escribà.
Rafael Tasis, novel·lista policíac.
Barcelona: Alrevés, 2015.

Titllada com a literatura de pur entreteniment i desvinculada del gènere novel·lístic amb majúscula, la novel·la policíaca a Catalunya va tenir uns inicis ben dificultosos. Rafael Tasis i Marca (1906-1966) fou el primer en adonar-se de les possibilitats que aquest gènere podia tenir entre els seus contemporanis. Fruit d'aquesta convicció, aquest assaig recull la recepció i terminologia del gènere a casa nostra, així com l'anàlisi de l'obra policíaca de l'escriptor: novel·les, traduccions, articles teòrics, opinions, documentació inèdita i un epistolari són una bona mostra del seu grau d'implicació.

Rafael Tasis, novel·lista policíac, a més de tractar en profunditat els inicis d'un gènere llavors poc conegut al nostre país, ens permetrà submergir-nos en les vicissituds d'una època difícil de la literatura catalana, i d'un temps en què escriure novel·la policíaca en català era, si més no, extravagant i publicar-la, una quimera. És per això que aquest estudi resulta imprescindible per a tots aquells que vulguin descobrir o conèixer millor el nostre Edgar Allan Poe català.

COM ESCRIC NOVEL·LA POLICÍACA

Andreu Martín.
Com escric novel·la policíaca.
Lleida: Pagès, 2017.
(Monografies; 79).

Andreu Martín, un dels màxims representants de la novel·la negra catalana, reflexiona en aquest assaig sobre els secrets que s'amaguen sobre

el gènere *noir*. El text que tenim entre mans és una excel·lent guia per escriure textos negres. Es tracta d'una eina vàlida adreçada no tan sols a aquells autors, novells i experts, que vulguin convertir-se en experts del gènere, sinó també als crítics, periodistes o lectors que vulguin entendre les claus d'un dels gèneres més importants de la literatura.

JAUME FUSTER, GÈNERE NEGRE SENSE LÍMITS

Àlex Martín Escribà.
Jaume Fuster, gènere negre sense límits.
Barcelona: Alrevés, 2018.

La novel·la negra i policíaca a Catalunya no va tenir una tradició pròpia —amb permís de Rafael Tasis i Manuel de Pedrolo— fins ben entrada la dècada dels setanta. Precisament, un dels artífexs va ser Jaume Fuster i Guillelmo (1945-1998), que va inaugurar un camí que ja no tindria aturador per a la literatura que ell va anomenar de “lladres i serenos”. El llibre que teniu entre mans pretén mostrar bona part de la recepció del gènere durant aquells anys, a més d'oferir una anàlisi de l'obra policíaca de l'escriptor: novel·les, traduccions, guions, tasques editorials, articles teòrics, opinions i documentació inèdita són una bona mostra del seu grau d'implicació.

Un assaig sobre un escriptor sense límits, treballador incansable, innovador infatigable i jugador compulsiu que ens va dur a la modernitat del gènere a casa nostra tal com ho van fer d'altres escriptors com Jean-Patrick Manchette, Leonardo Sciascia o Manuel Vázquez Montalbán en les seves respectives llengües.

ESCRITS POLICÍACS

Àlex Martín Escribà.
Escrits policíacs: de “la cua de palla” a “crims.cat”.
Barcelona: Alrevés, 2020.
(crims.cat; 50).

Escrits policíacs, de “la cua de palla” a “crims.cat” és un recull d'articles de la novel·la negra i policíaca en llengua catalana. Entre ells, alguns referits a les col·leccions més importants del país, d'altres a grans autors i tendències i també a les diferents geografies que la componen.

Amb aquest nou llibre, Àlex Martín Escribà completa les seves investigacions anteriors i obre noves perspectives per a un millor coneixement del gènere i de les obres que es publiquen en aquesta col·lecció, que tot just compleix l'efemèride dels 50 títols.

TRETS PER TOTES BANDES

Àlex Martín Escribà, Jordi Canal i Artigas.
Trets per totes bandes. 2 vol.
Barcelona: Alrevés, 2019-2021.

1. L'època clàssica de la novel·la negra i policíaca. Pròleg de Claude Mesplède

La literatura de crims, unes històries que han seguit diversos camins al llarg dels anys, ha configurat un macrogènere que inclou tot tipus de subgèneres i corrents. En aquest primer volum, dedicat a l'època clàssica de la novel·la negra i policíaca —concretament des dels orígens fins a la dècada dels setanta del segle passat—, passem revista a diferents etiquetes: des de la novel·la d'enigma, els detectius de butaca, la policíaca metafísica, el cas de l'habitació tancada, el lladre de guant blanc i els genis del mal, la novel·la problema; però també la policíaca psicològica, el detectiu *hard-boiled*, la novel·la de delinqüents, la carcerària, la psicologia criminal i el *noir*, la procedimental, la novel·la d'espionatge, la novel·la crònica, el suspens i el thriller, entre algunes de les més destacades. A les mans teniu un llibre que pretén aclarir l'evolució terminològica tan debatuda entre els afeccionats al gènere.

2. L'època contemporània de la novel·la negra i policíaca. Pròleg de Massimo Carlotto

Aquests darrers cinquanta anys la literatura de crims ha experimentat una revolució i ha seguit diversos camins, des de la hibridació a la renovació, de la transgressió a la fusió, on es confirma que es tracta de tot un macrogènere. Si el primer volum va estar dedicat a la novel·la negra i policíaca més clàssica, aquest segon engloba l'època contemporània —concretament des dels anys setanta fins a l'actualitat—, on s'analitzen fil per randa les nombroses tendències, autors, etiquetes i subgèneres: des dels homenatges, paròdies i reescriptures, passant pel *domestic noir*, el *neopolicíac*, el *néo-polar*, fins al *tartan noir*, el *country noir*, la mediterrània, la nòrdica, entre moltes altres. Un tractat aprofundit i detallat, una obra completa i definitiva sobre la terminologia on els lectors podran descobrir què és —finalment— el gènere negre i policíac.

L'H Confidencial... des de 1999

juliol - agost 2022

Club de Lectura de Novel·la Negra

Biblioteca la Bòbila | Fons especial de gènere negre i policíac
Pl. de la Bòbila, 1 — 08906 L'Hospitalet | Tel. 934 032 655 | biplibobila@l-h.cat
www.l-h.cat/biblioteques

horaris biblioteca:

matins (excepte juliol i agost): dimecres, dijous i dissabte, de 10 a 13.30 h.
tardes: de dilluns a divendres, de 15.30 a 20.30 h.
Metro L5 Can Vidalet | Trambaix T1, T2, T3 Ca n'Oliveres | Bus L'H2, EP1

Biblioteques de L'H
La Bòbila

Ajuntament de L'Hospitalet

Diputació
Barcelona

AJUNTAMENT
D'ESPLUGUES